

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

v Ljubljani, dne 12. novembra 1926

Stev. 50

Pred spomenikom škofa Jugoslovena

V nedeljo 7. listopada so odkrili v Zagrebu spomenik Josipu Juraju Strossmayerju.

Ker smo že v aprilski številki pisali o najslavnejšem jugoslovenskem škofu Strossmayerju, mislimo, da ni potrebno ponovno obširno razpravljati o njegovem rojstvu, pokolenju itd., pač pa hočemo to obnoviti le na kratko, in se točno seznaniti z njegovim velikim delovanjem.

Josip Juraj Strossmayer je bil rojen 4. svečana 1815 v Osijeku v Slavoniji. Študiral je teologijo v Pešti in na Dunaju, bil je ravnatelj zavoda Augustineja in 19 let star je bil že doktor modroslovja, v 34. letu pa je postal že škof. Dejstvo, da je bil tako mlad imenovan škofom nam priča, da je bil gotovo zelo nadarjen, da pa ni postal v dolgi dobi let kot škof in kljub priznani mu nadarjenosti knezoškof ali kardinal, pa je bilo vzrok njegovo slovansko čuteče srce. Leta 1906, 8. aprila je izdihnil veliki mož svojo blago dušo.

Pred mogočnim spomenikom, krasnim umotvorom, ki ga je zasnoval naš najodličnejši kipar Ivan Meštrovič, slaven ne samo v Evropi, marveč tudi v Ameriki, se zamislimo v velika dela tistega, ki ga kip predstavlja.

Josip Juraj Strossmayer se je oklepal besedi Krista, ki je dejal: »Bogu kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega.« — Pa še drugo važno duhovno delo je vršil naš veliki jugoslovenski apostel: On je dobro vedel, da vsak narod najlažje časti Boga v svojem jeziku; kar je tudi Kristus učil, njegovi sedanji namestniki pa nočejo tega pripoznati. Strossmayer je bil med prvimi bojevniki za naše staroslovensko bogoslužje, ki sta ga pri nas upeljala Sv. Ciril in Metod.

V interesu cerkve je, da verniki kolikor mogoče vredno časte Boga in to je mogoče le takrat, če verniki razumejo tudi obrede. Pomislimo, kaj bi bilo lepše, kakor to, če bi mašo brali ali peli v jeziku, ki bi ga naši ljudje razumeli. Kako pobožno bi pristostvovali službi božji, koliko bi bilo manj raztresenosti in gotovo bi bil znatno večji obisk, kakor je pa tako, ko le malokdo razume velike evangeljske besede.

Strossmayer je želel s slovanskim bogoslužjem ublažiti nasprotstva med Hrvati in Srbi, ki jih je in jih še danes precj loči verska nestrpnost. Ta nestrpnost je posebno dobrodošla nemški avstrijski gospodi, kateri je bilo le prav malo mar za telesni, še manj pa za duševni dobrobit Slovanov in so take prepire podžigali pri vsaki priliki. Veliki vladika nas je hotel zblížati tudi z Rusi in Bolgari.

Nad vse zanimiv in značilen je spis, ki so ga našli v arhivih avstro-ogrškega vnanjega ministrstva na Dunaju in je sedaj shranjen pri nas. Tiče se enega naših tedanjih najvažnejših vprašanj, ki pa še danes ni rešeno, to je, vprašanje sloveskega bogoslužja, kjer je igral posebno veliko vlogo odlični vladika Strossmayer. Iz omenjenega spisa je razvidno, da so bili avstrijski interesi glavni vzrok, da

sv. stolica ni dovolila obredov v našem jeziku in da jim je bilo v Rimu mnogo več za avstrijsko prijateljstvo, kakor pa za duševni dobrobit našega naroda. V spisu zastopnik avstro-ogrške države očita Rimu, da je baš vladika Strossmayer glavni boritelj za slovansko bogoslužje, kar pod nobenim pogojem ne morejo dovoliti in sicer radi tega ne, ker bi slovansko bogoslužje moglo zblížati Hrvate in Srbe.

To so bili glavni povodi, da škof Strossmayer ni bil imenovan knezoškofom. Nadalje pa se je Rimu tudi radi tega zameril, ker leta 1871, na koncilu, ko so bili zbrani vsi škofje in kardinali ni hotel prvotno pripoznati papeške nezmotljivosti.

Prav zanimivo je, da še danes ne moremo doseči bogoslužja v staroslovenskem, narodu razumljivem jeziku, čeprav imamo take mašne knjige. Poprj nam je nasprotovala Avstrija, danes pa nasprotuje v prvi vrsti del naše duhovščine in Italija, katera misli, da ima pravico odločati tudi v naših državnih vprašanjih.

Pred spomenikom, kje je v bron vlieto telo velikega moža, je zbrana množica, ki si lasti pravico, da ga sme samo on častiti in slaviti in si domišljuje, da izpolnjuje njegov evangelij. Toda kdor se je zamislil v veliko delo Strossmayerja ter pozna množico, ki se zbira pred spomenikom in si lasti njegove slave, se bo žalosten vprašal, če veliki mož ne plače nad to množico.

Zamišljeno je bilo prvotno, da se zberejo pred spomenikom vsi deli troimenega naroda, da se mu skupno poklonijo in pokažejo, da so se izpolnile njegove preroške besede. Toda tudi to so preprečili razni razdirajoči elementi, ki so še danes pod vplivom vanjskega sveta, tisti ljudje, ki so bili smrtni sovražniki Strossmayerja in njegovih velikih misli.

Strossmayer je bil navdušen Sokol in srečen je bil, ko je videl, da se pod okriljem Sokolstva zbirajo vsi Slovani. Prvi, ki so izdali vseslovensko sokolsko idejo, so bili odpadniki na

Hrvatskem, ki so ustanovili svojega Sokola, sedaj pa si laste, da so baš oni tisti, ki smejo slaviti vladiko Strossmayerja. Radi njih pa so morali izostati drugi učenci Strossmayerjevi in ga slave v svojih srcih.

Uverjeni smo, da bo seme besedi velikega moža, ki je padlo na rodovitna tla, rodilo v doglednem času mogočno drevo, ki bo krilo vse Jugoslovane, da se bodo njegove veje širile tudi tam, kjer danes zatirajo naš narod. Iz naših vrst pa mora izginiti škodljivi plevel, ki uničuje našo slovo. Izginiti mora nezdravo pobožništvo, ki je v kvar narodu in celokupni državi, umolkniti pa morajo tudi tisti, ki nočejo pripoznati besedi velikega vladike Strossmayerja, da smo vsi Slovani bratje, in da je le v slogi moč. Slava velikemu možu, ki naj bo vsem in v vsakem oziru vzor moža in duhovna!

Na levi:

Vojvoda Radomir Putnik, zmagoviti poveljnik srbske vojske v balkanskih vojnah in prva leta svetovne vojne, je bil minule dni prepeljan iz Francoske skozi Slovenijo in Hrvaško v Beograd, kjer so ga z največjimi svečanostmi pokopali v domačo zemljo.

Branko Lazarević, naš novi poslanik v Pragi, se v častnem spremstvu češko-slovaške konjenice pelje k prezidentu Masaryku na nekdanji kraljevski grad, sedaj pa grad predsednika čekoslovaške republike Hradčane v Pragi.

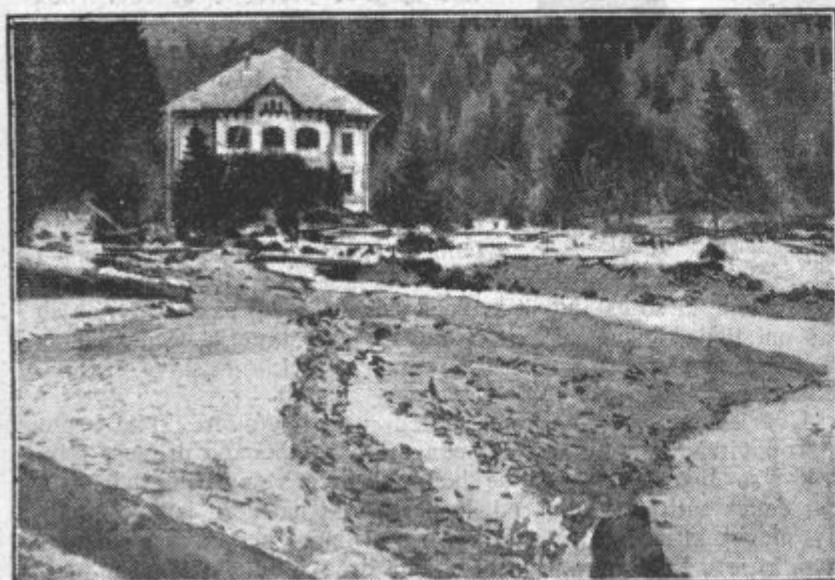
Turnec nad vasjo Vikerče na zapadni strani Šmarne gore, kjer se je smrtno ponesrečil **Lojze De Reggi**. Na te nevarne skalne stene se hodijo drzni mladi planinci iz Ljubljane vadit v planinskem plezanju.

Stalna cerkev v Djakovu v Slavoniji, ki jo je sezidal **Strossmayer** in kjer tudi počiva njegovo truplo v grobnici pod velikim oltarjem.

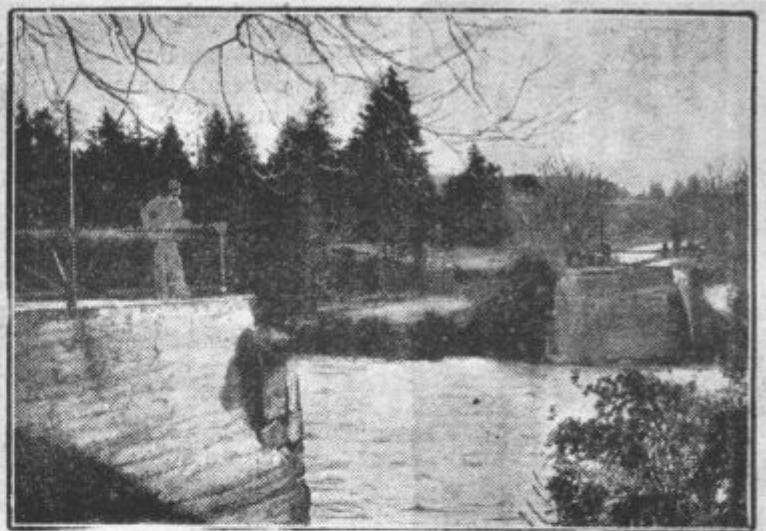
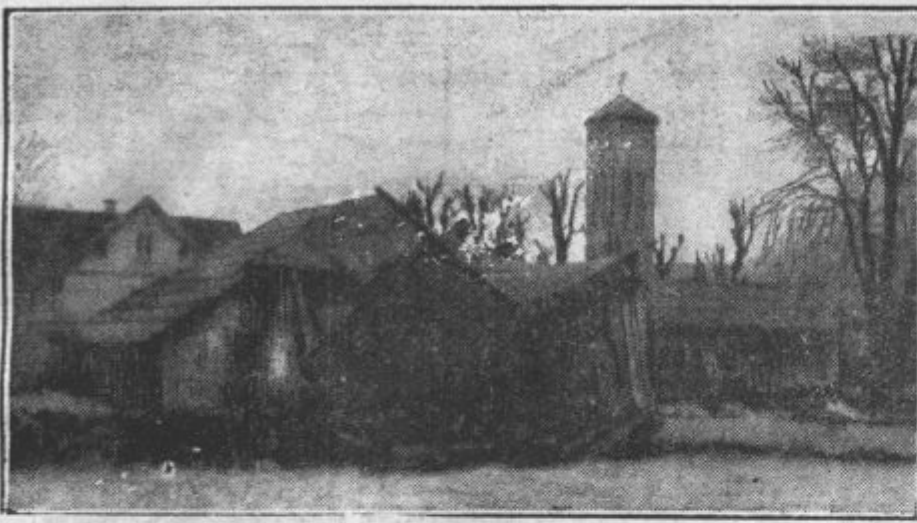
Lojze De Reggi, marljivi dijak botanike na ljubljanski univerzi in najboljši plezalec po planinah, ki je premagal najnevarnejše pečine na Triglavu in v Kamniških planinah, je minulo nedeljo padel pri Turncu in obležal na mestu mrtev. Pri pogrebu v Ljubljani so se z ginljivimi govori poslovili od njega razni govorniki v imenu njegovih profesorjev, sošolcev, planincev in športnikov.

Narasla Kokra je popolnoma raztrgala in zasula skrbno negovan park pred Dolenčevo vilo in teče sedaj po sredi nekdanjega nasada, prej pa je tekla na desni strani tik pod hribom,

Poplava v Kokri. Upravno poslopje družbe »Jezerško«, kjer teče Kokra sedaj tik ob poslopju in v velikem loku pod hribom, prej je pa tekla na levi za še stoječimi smrekami. Cesta je docela odplavljena.

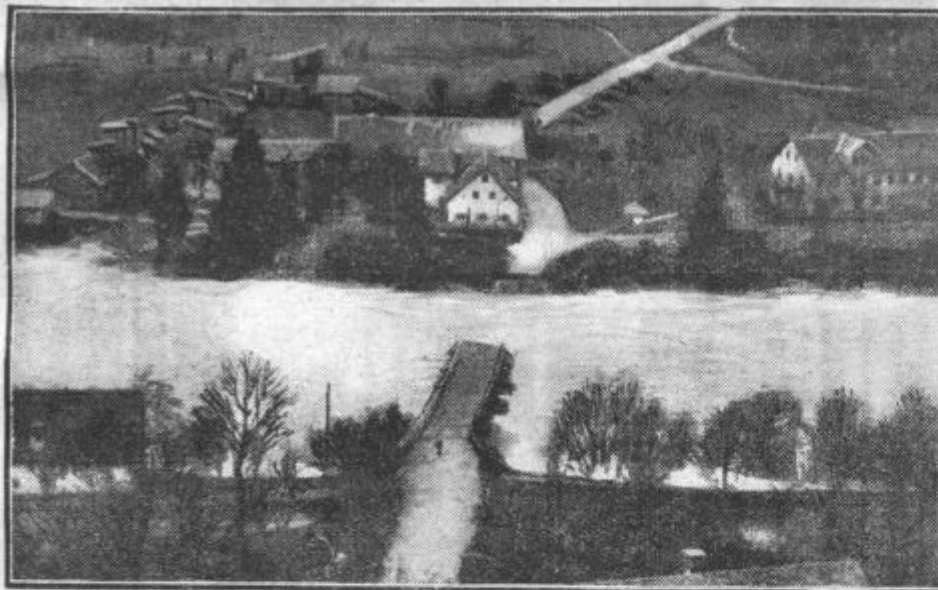
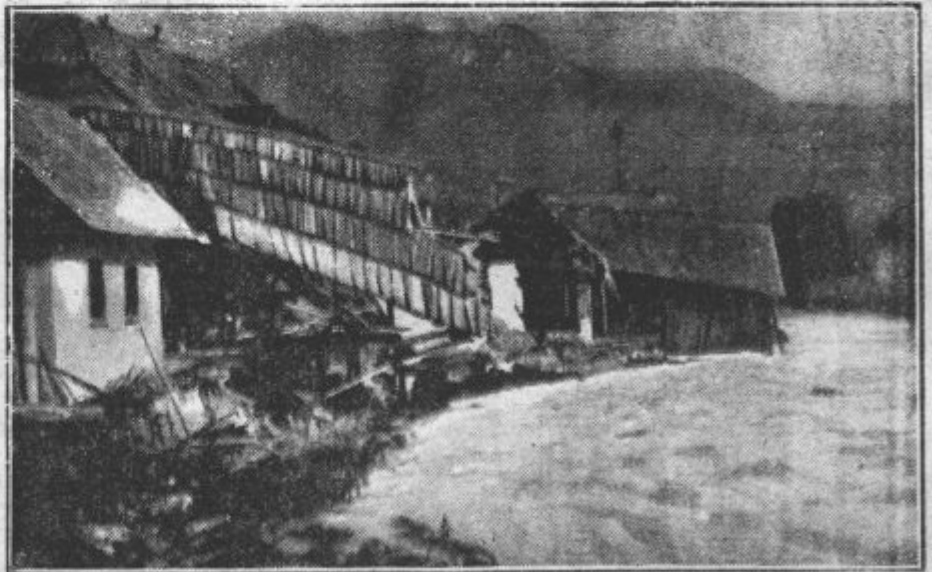

Na levj zgoraj: Sokolski dom v Mojstran, ki ga je podr'a narasla Sava.

Na desni zgoraj: Cesta iz Lesc na Bled, kjer je Sava vzela most, da je mogoče na Bled samo po železnici čez Jesenice.

Na levi:

Marija Lujza markeza Persichetti roj. Ratti, papeževa nečakinja, ki jo je poročil sam papež. Kakor je videti, se ona ne zmeni za prepovedi svojega strica, ki obeta najhujše kazni za gole vratove in ramena.

Zgoraj:

Povodenj v Mojstran. Žaga Cecilije Ambrožič kjer je voda odnesla 4 vagona rezanega in 2 vagona okroglega lesa.

Na desni:

Najlepša angleška devojka je mis Peggy Lamont, rojena na Škotskem pred 21 leti. Dobila je na natečaju za najlepšo Angležinjo, ki se ga je udeležilo 400 dam, prvo nagrado. Mis Lamont ima kostanjeve lase..., ki si jih še ni dala ostriči.

Zgoraj:

Raztrgan Pižov most čez Savo med Radovljico in Lancovem

Na desni:

Sava ob povodnji v Kranju. Tekstilne tvornice »Jugočeške« pod vodo.

Na levi:

Mussolini na konju neposredno pred atentatom v Bolonji, ki je bil že četrti neuspeli poskus s silo odstraniti vojvodo fašistov,

Na desni:

Vihar na Vrhniki. Su-
pa v opekarni bratov
Josipa in Ruperta Je-
lovšek, ki jo je vihar
podrl in treščil približ-
no 70 ton težko streho
na tla.

Na levi:

Šimpanz spada med
najpametnejše opice in
se lahko priuči popol-
noma posnemati člove-
ka. Sedi pri mizi na
stolu, je z nožem in vi-
licami, — pije iz kozar-
ca najraje sladko žga-
nje in se pijana obnaša
kakor človek, ki ima —
opico.

Noč v Sahari. Utrujena ciganska pevka prenočuje v mesečini
na toplem pesku in niti ne slutí smrti, ki v podobi orjaškega leva
že stoji ob nji.

Tajništvo Zveze prosvetnih društev v Gorici po odhodu fašistov v
četrtak 4. t. m.

Samica in mladič povodnega konja, ki žive
ob Nilu in drugih velikih rekah in jezerih vro-
če Afrike.

Naimodernejši dvanadstropni avto-omnibus, ki bo gotovo v kratkem preva-
žali popotnike tudi po naših cestah, če jih bomo še kaj imeli.